

Wanda Polackowa (Brydówna) (1901-1985)

Wanda z Brydów Polackowa urodziła się 4 kwietnia 1901 r. w Drohobyczu na Ukrainie. Uczyła się w szkołach we Lwowie i Jaśle, w 1920 r. zdała maturę w Państwowym Gimnazjum Klasycznym. W kolejnym roku rozpoczęła studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Poznańskiego. W 1926 r. uzyskała stopień doktora filozofii w zakresie chemii. Pracę zawodową rozpoczęła jeszcze jako studentka. W latach 1924-1929 była najpierw młodszą asystentką w Zakładzie Chemii Organicznej Uniwersytetu Poznańskiego, później starszą asystentką. Od 1927 r. dzięki stypendium Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozpoczęła studia w Paryżu. Przez rok pracowała w laboratorium prof. Ernesta Fourneau. w Zakładzie Chemii Terapeutycznej Instytutu Pasteura.

W 1929 r. Wanda Brydówna wróciła do Warszawy i rozpoczęła pracę na stanowisku starszej asystentki prof. Ludwika Szperla w Zakładzie Chemii Organicznej Politechniki Warszawskiej. W Zakładzie pozostała aż do września 1939 r. Jednocześnie w latach 1933-1935 zajmowała się działalnością dydaktyczną w Wolnej Wszechnicy Polskiej. Na podstawie wyników badań nad pochodnymi 2,3'-bipirydyli w 1935 r. uzyskała habilitację na Wydziale Chemicznym PW. Następnie uzyskała stypendium z Funduszu Kultury Narodowej i wyjechała na rok do Heilderbergu. Pracowała tam w laboratorium prof. Richarda Kuhna w Kaiser Wilhelm Institut für Medizinische Forschung. W 1936 r., po powrocie do kraju, wyszła za mąż za dr. Mariana Polacka, który również pracował w Zakładzie Chemii Organicznej Wydziału Chemicznego PW. Dr Polaczek zginął w czasie wojny – został zamordowany w Katyniu przez NKWD. Działalność prof. Polackowej została wyróżniona jeszcze przed II wojną światową. W 1939 r. odznaczono Ją Złotym Krzyżem Zasługi i mianowano członkiem – korespondentem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

Czas II wojny światowej prof. Polackowa spędziła w Warszawie. Pracowała w prywatnej zakonspirowanej firmie. Zaangażowała się także w tajne nauczanie akademickie – prowadziła wykłady z chemii ogólnej na Wydziale Lekarskim tajnego Uniwersytetu Poznańskiego w Warszawie oraz wykłady z chemii organicznej na Wydziale Farmacji tajnego Uniwersytetu Warszawskiego. Po klęsce Powstania Warszawskiego została wywieziona do Niemiec na przymusowe roboty, m.in. układała tory kolejowe. Następnie pracowała w fabryce chemicznej „Goda” we Wrocławiu. Szczęśliwie przetrwała walki w mieście, ukrywając się m.in. w gruzach budynków miejskich. Po wkroczeniu wojsk radzieckich, jak najszybciej wróciła do Warszawy.

15 kwietnia 1945 r. powróciła do pracy na Politechnice Warszawskiej. Z ogromnym zapałem i poświęceniem brała udział w odbudowie Wydziału Chemicznego i reaktywowaniu jego działalności. 22 maja 1945 r. była w gronie 5 osób, które uczestniczyły w pierwszym powojennym posiedzeniu Rady Wydziału. Dzięki wszelkim staraniom Wydział Chemiczny PW działał już późną jesienią w kolejnym roku akademickim. Prof. Polackowa objęła kierownictwo Katedry Chemii Organicznej, najpierw jako zastępca profesora, a od 1948 r. jako profesor nadzwyczajny. W 1957 r. została profesorem zwyczajnym, w Katedrze Chemii, a potem Zakładzie Chemii Organicznej pracowała do 1971 r., kiedy to odeszła na emeryturę.

Prof. Polackowa zaangażowała się bardzo w powojenną pracę dydaktyczno-naukową. Pracowała nad zmieniającymi się programami wykładów, ćwiczeń, a także całym programem nauczania na studiach. W roku akademickim 1946/1947 przetłumaczyła podręcznik Hollemana i Richtera „Chemia organiczna”, pod Jej kierownictwem w 1954 r. wydana została także „Preparatyka organiczna”. Od 1948 r. brała czynny udział w odbudowie spalonego Gmachu Chemii. W latach 1949-1950 była odpowiedzialna za zaopatrzenie w materiały i urządzenia potrzebne do wyposażenia pracowni naukowych, laboratoriów. Działalność Wandy Polackowej w 1955 r. zakłóciła poważna choroba, która wykluczyła prof. z życia uczelnianego na 1,5 roku. Po tym czasie wróciła do pracy, lecz z uwagi na stan zdrowia, ograniczyła swoją aktywność wykładowcy. Jednak, do końca pracy na uczelni, wzorowo pełniła obowiązki kierownika Katedry (Zakładu). Starła się także poprawić swój stan zdrowia – przepisała kilka razy własnoręcznie powieść Adama Mickiewicza „Pan Tadeusz”.

Dorobek naukowy profesor Wandy Polackowej to ponad 60 publikacji badawczych, opracowań referatowych i podręcznikowych, tłumaczeń i redakcji. W niektórych przypadkach prof. nie życzyła sobie nawet wymieniania Jej w pracach, w których bezpośrednio nie uczestniczyła. Z grona swych bezpośrednich współpracowników wypromowała 10 doktorów i 3 doktorów habilitowanych. Uczestniczyła w pracach komisji Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Polskiego Komitetu Normalizacyjnego i Komitetu Badań Naukowych.

Profesor Wanda Polackowa zmarła 3 marca 1985 r. i została pochowana na Cmentarzu na Powązkach w Warszawie w symbolicznym grobie Chemików Polskich poległych i zaginionych w czasie II wojny światowej.

Oprac. Justyna Antosik na podst.:

Prof. Wanda Polackowa (1901-1985) / Daniela Buza [w:] *Przemysł Chemiczny*, 2001, nr 9, s. 408-410.

Prof. dr hab. Wanda Polackowa (1901-1985) / Teresa Bisanzowa, Zofia Bańkowska [w:] *Wiadomości Chemiczne*, 1987, nr 1, s. 1-6.

Wanda Polackowa [w:] Wikipedia [online], *Wikimedia Foundation*, 2006 [dostęp: 12.04.2016]. Dostępny w World Wide Web: http://pl.wikipedia.org/wiki/Wanda_Polackowa